

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING ST-SPUR-inspektion

Inspektionsdatum: : **6-8 februari 2017**

Kirurgkliniken
Klinik

Karlskoga, Lindesberg, Örebro
Ort

Peter Elbe och Anette von Rosen
Inspektörer

Gradering

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetskriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer.
- D Flera allvarliga brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

STRUKTUR

A Verksamheten

Kirurgiska kliniken är sedan 1 januari 2016 en länsklirik med hela Örebro län som upptagningsområde. Verksamheten är därmed uppdelad på de tre sjukhusen i Örebro respektive Karlskoga och Lindesberg. Traumaverksamheten och den större kirurgin är huvudsakligen koncentrerad till Universitetssjukhuset i Örebro som består av sektionerna för akutkirurgi och trauma, bröst – och endokrinkirurgi, kolorektal kirurgi och övre gastrointestinal kirurgi. Vid de två mindre enheterna görs både akut och elektiv kirurgi där gallkirurgin är centraliserad till Lindesberg. Målet är att bråckkirurgin ska bedrivas i Karlskoga men detta är ännu inte genomfört då hög andel av bråckkirurgi görs i privat regi och det saknas specialister i Karlskoga.

Det finns dock mycket goda förutsättningar för en komplett ST i kirurgi i Region Örebro Län med universitetssjukhusets högspecialiserade vård och traumaomhändertagande och brett utbud av baskirurgi på de mindre enheterna.

En "Handlingsplan för ST-utbildning" för Örebro läns landsting från 2009 anger riktlinjer för genomförandet och utvärderingen av utbildningen.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Samtliga ST-handledare är specialistkompetenta och har med ett undantag genomgått handledarutbildning. I det speciella fallet finns "back-up" i form av kollega med adekvat kompetens. Medarbetarstaben i övrigt är tillräckligt stor för att ge utbildningsläkarna instruktionshandledning. Vikarierande underläkare ges där samma utbildningsmöjligheter under handledning som blivande specialister.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

C Lokaler och utrustning

Utrustningen för diagnostik, utredning och behandling är adekvat. ST-läkarna kan arbeta ostört vid fasta arbetsplatser med egna datorer. Med god bibliotekstjänst och relevanta elektroniska sökmotorer ges tillgång till aktuell vetenskaplig litteratur.

På Universitetssjukhuset finns ett kliniskt träningscentrum (KTC) där ST-läkarna själva eller under handledning kan träna kirurgiska ingrepp i simulator. Kurser där den kirurgiska träningen görs på grisar hålls en till två gånger/år och vänder sig till utbildningsläkare inom och utom den egna kliniken.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Samtliga ST-läkare har individuella, skriftliga utbildningsprogram i överensstämmelse med kraven i målbeskrivningen. Utbildningsstrukturen behöver anpassas till den nya organisationen, där det f.n. är svårt att tillgodose träning i basala ingrepp såsom bräckkirurgi. Placeringen på Akut och Trauma med tillgång till akutsal ger bra övning i akuta ingrepp som på grund av arbetsbelastningen på Akutmottagningen endast i litet utsträckning kan utföras av ST-läkare på jourtid. Avsaknad av gemensamt forum för utvärdering av tjänstgöringen innebär att revidering och uppföljning av utbildningsprogrammet till stor del är beroende av den enskilda handledaren.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☒
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

E Handledning och uppföljning

Varje ST-läkare har en huvudansvarig handledare. ST-läkare med grundplacering i Karlskoga eller Lindesberg har namngivna handledare under sin tjänstgöring vid de olika sektionerna i Örebro medan handledaransvaret är otydligt då ST-läkarna i Örebro tjänstgör utanför huvudhandledarens sektion.

Trots tydliga riktlinjer saknas återkommande specialistkollegier och/eller andra fora för kontinuerlig bedömning av ST-läkarnas kompetensutveckling liksom avsatt tid för handledning. Studierektor har hittills haft 10% av tiden avsatt för sitt uppdrag, vilket trots goda ambitioner ej givit utrymme för t.ex. möten mellan SR och handledare i utbildningssyfte.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☒
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

F Teoretisk utbildning

Det finns ett genuint utbildningsintresse på kliniken med goda möjligheter för ST-läkarna att delta i externa kurser och även under perioder tjänstgöra utomlands. Däremot saknas avsatt tid för självstudier liksom internutbildning som vänder sig till ST-läkarna.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☒
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Kliniken besitter hög vetenskaplig kompetens varför det finns goda förutsättningar för ST-läkarna att genomföra ett vetenskapligt arbete i enlighet med målbeskrivningen. Tio veckor avsätts som forskningstid under ST.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Genom filmning av traumalarm och åtföljande genomgång får ST-läkarna återkoppling på sin ledarskapskompetens. I handledningen av studenter och AT-läkare tränas ST-läkarna i sin kommunikativa kompetens. Någon formaliserad återkoppling ges inte.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

Styrkor

- Bred verksamhet med både högspecialiserad och basal kirurgi i kombination med bra kollegial stämning och ett stort intresse för utbildning ger mycket goda förutsättningar för ST i kirurgi av hög kvalitet.
- Den vetenskapliga kompetensen hos medarbetarna är hög vilket innebär goda möjligheter till fortsatt forskarutbildning utöver vad som krävs enligt målbeskrivningen och för vilket arbete tio veckor avsätts.
- Utbildningsaktiviteten är hög: Simulatorträning på KTC, återkommande utbildningsdagar med operationer på grisar, filmning av traumalarm med åtföljande genomgång samt filmning av alla laparoscopiska ingrepp vilket resulterat i ett omfattande videoarkiv. Det finns också hög acceptans för deltagande i externa kurser och för tjänstgöring utomlands vid t.ex. traumaenhet.
- En översyn av ST-organisationen har gjorts i samband med tillsättande av ST-läkarchef och resultatet i en handlingsplan med definiering av flera förbättringsområden.

Svagheter

- Det råder fortfarande oklarheter beträffande uppläggningsen av ST i den nya organisationen. Ett "ST-hjul" med rotation mellan de olika enheterna har tagits fram men ännu inte implementerats.
- Bräckkirurgins plats är osäker då majoriteten av operationerna utförs av privat aktör utan utbildningsansvar och centraliseringen till Karlskoga dröjer p.g.a. brist på specialister.
- Avsaknad av specialistkollegium och handledarträffar innebär bristande fortlöpande bedömning av ST-läkarnas professionella utveckling. Med endast 10% av tiden avsatt för uppdraget kan SR inte fullfölja sina åtaganden i enlighet med "ST i Örebro Läns Landsting".
- Handledningen är inte schemalagd och uppläggningsen i hög grad beroende av den enskilda handledarens kunskap och engagemang. Handledaransvaret vid tjänstgöring utanför handledarens "hemmasektion" oklar för ST-läkare med huvudplacering i Örebro.
- Planerad tid för självstudier saknas liksom internutbildning som specifikt riktar sig till ST-läkarna.

Förbättringspotential

- Av central betydelse för en sammanhållen och välfungerande utbildning är att ansvarsfördelningen mellan ST-chef och studierektor tydligt definieras med bl.a. en aktuell uppdragsbeskrivning för SR med kraftigt ökad tid till uppdraget, förslagsvis till 50%.
- Detta skulle ge tid för de åtaganden som ingår i ett studierektorsuppdrag såsom handledarträffar med utbildning och stöd åt handledarna och införandet av regelbundet återkommande fora för bedömning av ST-läkarnas professionella utbildning.
- Inför återkommande schemalagd utbildning som riktar sig till ST-läkarna samt schemalagd studietid som utnyttjas i samråd med handledaren.
- Schemalägg handledningstiden.
- Kliniken har tillgång till ett omfattande arkiv av filmade laparoskopiska ingrepp som kan utnyttjas i utbildningssyfte.
- "Ge kniven vidare" genom att ha som rutin att en ST-läkare är med vid varje operation. Momentträning kan alltid implementeras!